

Park Vliegbasis Soesterberg: natuurparel in het Hart van de Heuvelrug

Midden op de Utrechtse Heuvelrug ligt Park Vliegbasis Soesterberg. Decennialang was dit gebied hermetisch afgesloten voor het publiek, dat dan ook onwetend was van het prachtige natuurgebied dat zich achter de hekken van Defensie heeft ontwikkeld. Het meest bijzondere habitat zijn de schrale, droge graslanden langs de start- en landingsbanen. Utrechts Landschap die het terrein beheert in opdracht van de Provincie Utrecht, de huidige eigenaar, maait deze graslanden één keer per jaar, waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Net als Defensie, maar er wordt nu gefaseerd en gemiddeld wat later gemaaid (september). Daarnaast wordt er door het pleksgewijs laten overstaan van de vegetatie gestreefd naar meer structuurvariatie. Een opvallend kenmerk van de graslanden is dat in verschillende perioden van het jaar telkens weer andere plantensoorten door hun bloei het aspect bepalen. De eerste soort die door zijn massale bloei de graslanden kleurt, in dit geval heldergeel, is de Knolboterbloem. Op het moment dat de Knolboterbloem in volle bloei staat, is de Veldleuwerik, door zijn zang misschien wel de meest opvallende soort van de vliegbasis, al druk met het broedseizoen bezig. In de periode 2010-2014 varieerde het

Tapuit
(foto: Herman van den Bijtel)

aantal territoria van 120 tot 170. Ook van de Tapuit zijn verspreid over het terrein in deze tijd van het jaar zingende en baltsende vogels te zien of individuen die met nestmateriaal slepen of konijnenholen inspecteren. Alleen in 2010 en 2014 is met zekerheid een geslaagd broedgeval vastgesteld. De meeste paren verdwijnen na eind mei begin juni uit het terrein. Waarom is de grote vraag, waar nader onderzoek een antwoord op moet geven. In natte zomers zijn er in de graslanden vanaf de tweede helft van juli talrijke paddenstoelen van schrale, onbemeste graslanden te vinden; in droge jaren verschijnen die soms pas begin oktober. In de afgelopen jaren zijn er in het gebied vijftien soorten wasplaten en tientallen soorten satijnzwammen waargenomen. Van deze laatste groep zijn bijna elk jaar nieuwe soorten gevonden, waarvan sommige nog niet uit Nederland bekend waren, zoals de Rozesneesatijnzwam (*Entoloma callirhodon*) en *E. odoratum*.

Na de eerste zware nachtvorsten ogen de graslanden verlaten en is het wachten op het voorjaar.

Herman van den Bijtel (Ecoloog), Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek

Het Flevo-landschap

Noorderwold-Eemvallei; nieuwe natuur in Zuidelijk Flevoland

In Flevoland is 800 hectare beschikbaar om te worden ontwikkeld tot nieuwe natuur. Het gaat om de hectares die voor de grote wijziging in het natuurbeleid van de provincie in 2010, al waren aangekocht voor de aanleg van het nu voormalige Oostvaarderswold. De provincie Flevoland heeft voor de natuurontwikkeling het Programma Nieuwe Natuur Flevoland in het leven geroepen. Het plan Noorderwold-Eemvallei van Het Flevo-landschap is één van de gehonoreerde plannen. Met Noorderwold-Eemvallei heeft Het Flevo-landschap de ambitie om natuur, landbouw en stad met elkaar te verbinden. Daartoe is samenwerking gezocht met ERF, een organisatie die in Flevoland op grootschalige en innovatieve wijze biologische landbouw bedrijft. De ambitie is om nabij Almere Buiten 250 hectare nieuwe deltanatuur te ontwikkelen in samenhang met en deels zelfs geïntegreerd met 650 hectare biologische, grootschalige stadslandbouw. Noorderwold-Eemvallei is een ontwikkeling van deltanatuur op landschapsniveau, liggend in en bij het nog te ontwikkelen stadslandschap Oosterwold.

Op de lange termijn wordt vernatting door bodemdaling verwacht in een gebied met klei op veen. In de ondergrond is een historische loop

Noorderwold-Eemvallei
(foto: Het Flevo-landschap)

van de Eemvallei aanwezig met sporen van prehistorische bewoning.

Nieuwe natuur en stadslandbouw samen proberen de contouren van de historische Eemvallei zichtbaar te maken, zodat deze de landschappelijke drager in een organisch groeiende en aantrekkelijke stadsrand van de 21e eeuw wordt.

In Noorderwold-Eemvallei worden verschillende biotopen nagestreefd, met overgangen daartussen. Een deel van de biotopen, vooral kleimoeras, natte graslanden en struweel, wordt als nieuwe natuur aangelegd. Een ander deel vindt zijn plek in de biologische stadslandbouw of op kavels van de agrarische natuurvereniging Akker-

waard of de natuurvriendelijke oevers van waterschap Zuiderzeeland, die beide ook willen bijdragen aan de ontwikkeling.

Als ambitieus icoon voor dit landschap is de Velduil gekozen, een soort die zich thuis voelt in een halfopen tot open landschap met veel verschillende biotopen. Waar de Velduil gedijt, gedijen ook veel andere dieren, bijvoorbeeld de Veldleuwerik en de Grauwe kiekendief.

Meer informatie over dit project en het Programma Nieuwe Natuur Flevoland op www.flevo-landschap.nl en www.flevoland.nl/nieuwenatuur.

Riet Rijs, hoofd afdeling Beleid & Kwaliteit / plv. Directeur